

Nr 485.

Av herr **Anderson** i Norrköping, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 211, angående anslag till arbeten till motverkande av arbetslösheten.*

Under de senaste åren har s. k. frivillig arbetstjänst för arbetslös ungdom förekommit i Bulgarien, Tyskland och Österrike såsom ett led i dessa länders åtgärder till arbetslöshetens bekämpande. Frivillig arbetstjänst, sådan denna praktiserats exempelvis i Tyskland, skiljer sig från de i vårt land förekommande hjälpåtgärderna därigenom *att* den bygger på frivilliga anmälningar av den arbetslösa ungdomen, att visst arbete därvid förenas med allmän undervisning och fysisk fostran samt *att* de arbetslösa ungdomarna sammanföras till gemensamma förläggningar vid arbetsplatsen.

De för vårt vidkommande mest tillämpliga erfarenheterna kunna hämtas från Tyskland. De tyska bestämmelserna angående frivillig arbetstjänst gå i huvudsak ut på följande:

Deltagarna utgöras av arbetslös ungdom, såväl manlig som kvinnlig, under 25 år, företrädesvis i åldern 18—25 år.

Ungdomen sammanföres i öppna eller slutna arbetsläger, om möjligt slutna. Deltagarantalet varierar från 20 à 30 till 100 à 125. Varje deltagare stannar 20 eller högst 40 veckor.

Deltagarna sysselsättas med 6 à 7 timmars arbete samt 3 à 4 timmars undervisning, huvudsakligen i allmänbildande ämnen, sport, gymnastik m. m.

Arbetsobjekten skola vara mer eller mindre allmännyttiga och få icke kollidera med nödhjälpsarbeten eller sådana arbeten, som lämpligen böra utföras i fria marknaden.

Såsom ansvarig för arbetets utförande och deltagarnas fostran (»Träger des Dienstes») står vanligen en ungdomsorganisation e. dyl. Uppdragsgivaren (»Träger des Arbeits») tillsätter ev. behöflig fackpersonal; »Träger des Dienstes» tillsätter arbetsledare och lärare. Som arbetsledare fungera arbetslösa akademici, lärare samt ledare för ungdomsorganisationer, scoutledare m. fl. För ledare gäller icke åldersbegränsningen till 25 år.

Staten bidrager med högst 2 RM pr dag, allt efter arbetets allmännyttiga karaktär. Överskjutande kostnader betalas av uppdragsgivaren. Arbetsobjekten och arbetsledarna godkännas av distriktets arbetslöshetskommitté.

De goda erfarenheterna av den frivilliga arbetstjänsten i Tyskland synas tala för att även ett liknande system i en eller annan form införas i vårt land under nu rådande svåra ungdomsarbetslöshet.

För en eventuell omplantering av den frivilliga arbetstjänsten i svensk jordmån kunna följande riktlinjer skisseras.

Vid en frivillig arbetstjänst här böra om möjligt sådana arbeten anordnas, som passa icke endast för kroppsarbetare utan jämväl för medelklassgrupper.

Arbetstjänsten bör vara öppen för all arbetslös ungdom, dock huvudsakligen manlig ungdom bland kroppsarbetarna och såväl manlig som kvinnlig inom medelklassen.

Övre åldersgräns 25 år, möjligen något högre.

Slutna arbetsläger för ett större antal deltagare torde vara att föredraga och böra anordnas på landsbygden vid de arbetsuppgifter där så är lämpligt (ev. inkvartering i gårdar, baracker, skolor o. dyl. i likhet med förhållandet vid de nuvarande reservarbetena). Vid vissa arbetsobjekt kan utplacering av deltagarna ske i mindre grupper eller enstaka. I städer och större samhällen böra om möjligt slutna läger ordnas i och för bättre tillsyn och större effekt av undervisningen. För deltagare ur medelklassen finge arbetstjänsten vissa likheter med nu pågående kurser för arbetslösa, dock med den övervägande delen av tiden ägnad åt bestämda arbetsuppgifter.

Med hänsyn till att inga för ändamålet tränade ledare finnas, torde deltagandet i de slutna lägren böra begränsas till högst 40 à 50 st. — Den tid som en deltagare i arbetstjänsten kan kvarstanna torde komma att bestämmas av antalet arbetsobjekt och antalet sökande. Samarbete bör etableras mellan arbetsledaren och platsförmedlingar för snabbast möjliga återförande i yrket av deltagarna.

Avvägningen mellan arbete och undervisning torde oftast kunna ske enligt de tyska principerna. Vid de mera individuella arbetsuppgifterna för medelklassdeltagare sker uppdelning från fall till fall.

Bland lämpliga arbetsobjekt må nämnas:

1) vissa skogsvårdsarbeten och andra såsom reservarbeten lämpliga arbetsobjekt; anläggandet av idrottsplatser m. m.; grundläggande utbildning i lantbruk och trädgårdsskötsel för ev. övergång till dessa yrken; enskilda arbeten, som ur nationalekonomisk synpunkt erbjuda fördelar (exempelvis anläggandet av vissa enskilda vägar, förbättring av jordbrukets byggnader, såväl småbrukarnas ekonomibyggnader som lantarbetarnes bostäder).

2) diverse arbeten inom statliga och kommunala verk, högskolor, muséer m. m.; vetenskapliga och tekniska forskningsarbeten. Ifrågavarande institutioner torde kunna framlägga detaljerade förslag.

Arbetslöshetskommissionen göres till ledande organ med biträde av de lokala arbetslöshetskommittéerna. I dessa senare erhålla eventuellt ett par ledamöter speciellt uppdrag att organisera den frivilliga arbetstjänsten. Det bör i första hand åligga kommittén att godkänna förslag till arbetsobjekt från enskilda personer eller organisationer (uppdragsgivare) eller på eget initiativ anskaffa arbetsobjekt samt att tillsätta ledare för arbetstjänstgrupper och -läger. — Samarbete ordnas dels mellan olika arbetslöshetskommittéer, dels med arbetslöshetskommissionen i och för fördelning och överflyttning av arbetsdeltagare samt anskaffande av lämpliga ledare. Såsom ledare och instruktörer antagas ungdomsledare (exempelvis scoutledare), lärare, f. d. underbefäl samt sedermera därtill särskilt lämpade arbetstjänstdeltagare. Vid behov kompletteras dessa av specialutbildat folk (av arbetsgivaren).

Det allmännas bidrag, företrädesvis ankommande på staten men med ev.

tillskott från kommunen, bör vid arbeten för enskilda uppdragsgivare avvägas med hänsyn till arbetets samhällsnyttiga karaktär.

Med den allvarliga omfattning, som särskilt ungdomsarbetslösheten numera fått, synes mig varje uppslag som kan för de unga lätta trycket värt statsmakternas uppmärksamhet. Icke minst synes den frivilliga arbetstjänsten förtjäna det livligaste beaktande såsom en akt av ungdomens frivilliga samverkan och såsom ett skydd mot andlig och kroppslig förlappning. Den mera detaljerade inkomponeringen av den frivilliga arbetstjänsten i vår svenska arbetslöshetspolitik torde icke vara möjlig utan en mera ingående utredning. I avvaktan på dennas resultat är det emellertid önskvärt under nuvarande svåra tidsläge, att vissa försöksanordningar omedelbart vidtagas. Dessa böra enligt min mening komma till stånd icke endast i den utsträckning, som med hänsyn till utredningsarbetet kan vara påkallat, utan även så långt som den arbetslösa ungdomen ger sin anslutning till denna. Med den erfarenhet, som våra myndigheter samlat angående arbetslöshetens bekämpande, torde det icke erbjuda några svårigheter för dessa att provisoriskt reglera och administrera detta nya led i vår arbetslöshetspolitik.

I anslutning till vad ovan anförts får jag sålunda hemställa,

dels att riksdagen ville i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 211 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte såsom ett led i samhällets åtgärder mot ungdomsarbetslösheten skyndsamt utreda möjligheterna att införa ett system med s. k. frivillig arbetstjänst i anslutning till ovan skisserade riktlinjer samt för nästkommande riksdag förlägga utarbetat förslag härom;

dels att riksdagen ville medgiva, att försök med frivillig arbetstjänst i den utsträckning, som omständigheterna påkalla, anordnas redan under budgetåret 1933/1934 och kostnaderna härför bestridas ur de medel, som riksdagen för samma tid ställer till Kungl. Maj:ts förfogande för arbetslöshetens bekämpande.

Stockholm den 7 april 1933.

Ivar Anderson.

